

Πολίτικη κουζίνα
(Τάσος Μπουλμέτης/2003)

ΙΣΤΟΡΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΟ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ

- Οι Έλληνες της Πόλης και της Μικρασίας (διαχρονική παρουσίαση από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας)
- ✓ Άλωση της Κωνσταντινούπολης (1453) - Μικρασιατική καταστροφή (1922) - Συνθήκη της Λωζάνης (1923)
- ✓ Πληθυσμιακά στοιχεία, κοινωνικο-οικονομική θέση, πολιτιστική ζωή, εκπαίδευση των Ελλήνων της Πόλης και της Μικρασίας (Μεγάλη του Γένους Σχολή, Ζάππειος, Ευαγγελική Σχολή κλπ) κατά τον 20ό αιώνα, σχέσεις Ελλήνων - Τούρκων
- ✓ Γλωσσικά ιδιώματα, ήθη, έθιμα, παραδόσεις, παραδοσιακή μουσική
- ✓ Σεπτεμβριανά (1955) - γεγονότα Κύπρου και Θεσσαλονίκης - διώξεις των Ελλήνων της Πόλης

Η ΤΑΙΝΙΑ

- ✓ Βασικοί συντελεστές: παραγωγή, σκηνοθεσία, σενάριο, πρωταγωνιστές, μουσική κλπ.
- ✓ Βραβεία, υποψηφιότητες για διεθνή βραβεία

Υπόθεση

1. Γιατί ο σκηνοθέτης στον τίτλο της ταινίας σκόπιμα δεν προσδιορίζει τη θέση του τόνου στο επίθετο ΠΟΛΙΤΙΚΗ και το γράφει με κεφαλαία γράμματα;
2. Ο ρόλος του φαγητού στην καθημερινή ζωή των Ελλήνων της Πόλης (βλ. απόσπασμα από *Λωξάνδρα* Μ. Ιορδανίδου): Πόσο σημαντικός είναι; Αποτελεί το φαγητό βασικό στοιχείο της κουλτούρας τους;
3. Ποιο είναι το βασικό θέμα της ταινίας;
4. Η ταινία ξεκινά με αφήγηση. Ποιος είναι ο αφηγητής; Μετέχει στη δράση;
5. Η ταινία ξεκινά in medias res. Με ποιο τρόπο;
6. Είναι βιωματική η ταινία;

7. Πώς παρουσιάζεται η σχέση παππού-εγγονού; Με ποιον τρόπο διδάσκεται και διαπαιδαγωγείται ο εγγονός από τον παππού; Συγκρίνατέ τον με εκείνον του πατέρα.
8. Γιατί ο παππούς δεν εγκατέλειψε ποτέ την Πόλη και ανέβαλλε κάθε φορά το ταξίδι του στην Ελλάδα;
9. «εκεί με φώναζαν Ρωμιό, εδώ με φωνάζουν Τούρκο»: σχολιάστε τη φράση του πατέρα. Πώς βιώνουν οι άνθρωποι την προσφυγιά; Τι προβλήματα αντιμετωπίζουν; Πόσο κλειστή ή ανοικτή ήταν η ελληνική κοινωνία σε σχέση με εκείνη των μεγάλων αστικών κέντρων της Ανατολής; (βλ. ταινία *Το μετέωρο βήμα του πελαργού* του Θ. Αγγελόπουλου)
10. Ποιες είναι οι δύο βασικές σκηνές αποχωρισμού στην ταινία; Ποιες οι διαφορές μεταξύ τους;
11. Ποιοι παράγοντες επιδρούν στην απόφαση του εγγονού να επιστρέψει και να ζήσει στην Πόλη;
12. Γιατί στο τέλος φεύγει η Σαϊμέ με τον άντρα της; Πώς θα σας φαινόταν, αν ο σκηνοθέτης είχε «προτιμήσει» την αντίθετη εκδοχή;
13. Ποια ή ποιες θεωρείτε ως κορυφαίες στιγμές της ταινίας;
14. Πώς εμφανίζονται οι σχέσεις Ελλήνων - Τούρκων;
15. Θίγει η ταινία ιστορικά-εθνικά έναν από τους δύο λαούς; Αν όχι, γιατί, κατά τη γνώμη σας, συμβαίνει αυτό;
16. Η ταινία χαρακτηρίστηκε «απολιτική» από όσους ισχυρίζονται ότι ο σκηνοθέτης στέκεται στην επιφάνεια αποφεύγοντας τον επιμερισμό ευθυνών και τη βαθύτερη ιστορική ανάλυση. Συμφωνείτε με την άποψη αυτή;
17. Συγκίνηση και χιουμοριστική διάθεση: συνυπάρχουν και πόσο αρμονικά τα δύο αυτά στοιχεία στην ταινία;

Σκηνοθεσία - Ερμηνείες ρόλων - Μουσική - Φωτογραφία

1. Υπάρχει χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας στην ταινία και σε ποια σημεία;
2. Σε ποιες σκηνές έχουμε πολύ κοντινά πλάνα και ο φακός ζουμάρει () με επιμονή; Γιατί συμβαίνει αυτό;
3. Στις περισσότερες σκηνές-εικόνες της ταινίας η ατμόσφαιρα είναι «μουντή» και μελαγχολική (ουρανός συννεφιασμένος, βροχή, χιόνι, χαμηλός φωτισμός, σκηνή κηδείας του παππού, υποβλητική μουσική). Πώς συνδέεται, κατά τη γνώμη σας, η σκηνοθετική αυτή αντίληψη με το θέμα και την υπόθεση της ταινίας;

4. Ποιες εικόνες σας εντυπωσίασαν περισσότερο;
5. Σε ποιες σκηνές ακούγεται το βασικό μοτίβο της μουσικής στην ταινία; Ποια είναι η γνώμη σας για τη μουσική της ταινίας;
6. Ποιους άλλους κορυφαίους Έλληνες συνθέτες μουσικής κινηματογραφικών ταινιών γνωρίζετε; (Μ. Θεοδωράκης, Μ. Χατζηδάκης, Γ. Μαρκόπουλος, Β. Παπαθανασίου, Ε. Καραϊνδρου κ.ά.)
7. Σχολιάστε τις ερμηνείες των ηθοποιών (κυρίως του παππού, του πατέρα, του Φάνη (Χωραφάς), των παιδιών, της μητέρας, του θείου, της παιδικής φίλης του Φάνη).

Γενικά

1. Τι θα αλλάζατε και τι θα προσθέτατε στην ταινία;
2. Ποια θετικά και ποια αρνητικά σημεία και ελλείψεις θα εντοπίζατε γενικά (στο σενάριο, τη σκηνοθεσία, τη μουσική ...);
3. Πού νομίζετε ότι οφείλεται η τόσο μεγάλη απήχηση της ταινίας στο κοινό; Συνδυάζονται ποιότητα και εμπορικότητα κατά τη γνώμη σας;
4. Πόσους αστερίσκους θα βάζατε στην ταινία; Κάντε τη δική σας κριτική στην ταινία βασιζόμενοι τόσο στη συζήτηση όσο και σε άλλες δημοσιευμένες κριτικές και εκφράστε τις προσωπικές σας απόψεις.

ΤΑΙΝΙΕΣ ΠΟΥ ΣΥΣΤΗΝΟΥΜΕ ΝΑ ΔΕΙΤΕ

- ✓ Ε. Καζάν, *America - America* [μουσική: Μ. Χατζιδάκης]
- ✓ Ν. Κούνδουρος, *1922*
- ✓ Τ. Μαρκετάκη, *Ελευθέριος Βενιζέλος*
- ✓ Β. Μάρου, *Το Αιγαίο στις φλόγες* (ντοκυμαντέρ)

ΒΙΒΛΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΤΑΙΝΙΑΣ

- ✓ Δ. Σωτηρίου, *Ματωμένα Χώματα*
- ✓ Μ. Ιορδανίδου, *Λωξάντρα*
- ✓ Η. Βενέζης, *Αιολική γη*
- ✓ Η. Βενέζης, *Το νούμερο 31328*
- ✓ Δ. Ψαθάς, *Γη του Πόντου*
- ✓ Φ. Κόντογλου, *Το Αϊβαλί, η πατρίδα μου*
- ✓ Σ. Δούκας, *Ιστορία ενός αιχμαλώτου*
- ✓ Τ. Γκρίτση-Μιλλιέξ, *Τρίπολη του Πόντου*
- ✓ Κ. Πολίτης, *Στου Χατζηφράγκου*

Όποτε μπορείτε:

- Ξανακούστε το cd με τη μουσική της ταινίας (Ευανθία Ρεμπούτσικα)
- Ακούστε παραδοσιακά τραγούδια της Πόλης και της Μικρασίας για να νιώσετε το κλίμα και την ατμόσφαιρα της εποχής (Δ. Σαμίου, Γ. Νταλάρας, Χ. Αλεξίου, Estudiantina της Σύμρνης κλπ)